

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГОРЛІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

«Затверджую»

Заступник директора з науково-педагогічної
та навчально-методичної роботи

 Т. М. Марченко

« 30 » серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
(ПРОФІЛЬНИЙ РІВЕНЬ)

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.01 Українська мова і література
Додаткова спеціальність	053 Психологія
Освітня програма	Середня освіта (Українська мова і література). Психологія

Дніпро – 2022 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **«Методика викладання української літератури (профільний рівень)»** для здобувачів I року навчання денної форми здобуття освіти освітньої програми **014.01 Середня освіта (Українська мова і література). Психологія.**

«Методика викладання літератури (профільний рівень)» належить до циклу обов'язкових навчальних дисциплін. Мова навчання – українська.

Розробник:

Скляр Ірина Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри української філології

Протокол № 11 від «28» червня 2022 р.

Завідувач кафедри української філології доц. Т. М. Радіонова

Схвалено Науково-методичною радою Горлівського інституту іноземних мов

Протокол № 1 від «30» серпня 2022 р.

Голова проф. Т. М. Марченко

ЗМІСТ

1.	Опис навчальної дисципліни	3
2.	Мета та завдання навчальної дисципліни	4
3.	Очікувані результати навчання	7
4.	Програма навчальної дисципліни	9
5.	Структура навчальної дисципліни	11
6.	Теми семінарських занять	13
7.	Теми лабораторних занять	13
8.	Самостійна робота	13
9.	Методи навчання	14
10.	Методи оцінювання	14
11.	Критерії оцінювання рівня знань і умінь здобувачів	15
12.	Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти	16
13.	Методичне забезпечення	16
14.	Рекомендована література	17
	Основна	
	Допоміжна	17
	Інформаційні ресурси	21

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна (вибіркова)	
Модулів – 2	Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1-й	1 -
Індивідуальне науково-дослідне завдання –		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		2-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи – 3	Освітній рівень: другий (магістерський)	Лекції	
		12 год.	– год.
		Семінарські	
		12 год.	– год.
		Лабораторні	
		12 год.	– год.
		Самостійна робота	
		54 год.	1 год.
		Індивідуальні завдання:	
		– год.	
Вид контролю:			
диференційний залік			
<p>Пререквізити: загальні та фахові знання, отримані на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти («Вступ до літературознавства»; «Аналіз художнього тексту. Жанри та стилі»; «Методика викладання української літератури в ЗЗСО»; «Методика викладання зарубіжної літератури в ЗЗСО»; «Історія української літератури»; «Інформаційно-комунікаційні технології в галузі»; «Педагогічна психологія»).</p>			

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Методика викладання української літератури (профільний рівень)» формує професійно-фахові та методичні компетентності у здобувачів в умовах розвитку нової української школи (НУШ), спрямована на подолання розриву між традиційними та сучасними методиками навчання та викладання.

Метою є: ознайомлення із сучасними методиками навчання та викладання у загальноєвропейському освітньому просторі, спрямовані на формування ціннісної особистості вчителя літератури нової генерації в умовах розвитку реалізації концепції НУШ.

Завдання:

- визначити ключові питання методики навчання та викладання літератури в ЗЗСО з фокусом на профільне навчання;
- дослідити специфіку навчального предмета літератури, програми профільного рівнів з літератури (українська, зарубіжної) для 10-11 кл., проблему типології уроків літератури в сучасній школі та їхню структуру, методи, форми, прийоми вивчення літератури в умовах реалізації ключових компетентностей та наскрізних умінь нової української школи;
- познайомити зі специфікою сучасних методик навчання і викладання, зокрема таких, як: формувальне навчання та оцінювання («Assessment for learning»), соціально-емоційне навчання («Social-Emotional Learning» (SEL), моделі дизайну навчання ADDIE у дистанційній освіті, модель навчання «Перевернутий клас» (Flipped Class), метод змішаного навчання (Blended learning), інструменти штучного інтелекту (ШІ) (Artificial Intelligence) в освітній траєкторії;
- сформулювати уявлення про мистецтво викладання як ціннісну характеристику вчителя літератури нової генерації;
- закріпити практичні навички роботи із сучасними інструментами взаємодії зі здобувачами ЗЗСО у процесі реалізації трансдисциплінарного підходу;
- сформулювати цифрові компетентності.

У результаті опанування навчальної дисципліни **«Методика викладання української літератури (профільний рівень)»** здобувачі повинні знати:

- концепцію нової української школи (НУШ);
- концепцію літературної освіти;
- державний стандарт базової середньої освіти;
- особливості навчальних програм з літератури (українська, зарубіжна) профільного рівня (10-11 кл.) для закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО);
- специфіку змісту та побудови навчальних підручників з літератури (українська, зарубіжна) для ЗЗСО;
- дидактичні основи і предметну специфіку уроку літератури (українська, зарубіжна) з урахуванням досягнень сучасного літературознавства, культурного контексту та медіапростору;
- специфічні методи, прийоми та форми навчання і викладання уроків літератури (українська, зарубіжна) в умовах реалізації ключових компетентностей і наскрізних умінь НУШ;

- вимоги до сучасного уроку літератури, класифікацію уроків літератури за основною дидактичною метою (уроки засвоєння нового матеріалу, закріплення і повторення, узагальнення знань тощо);
- класифікацію уроків літератури за специфікою предмета (уроки вивчення художніх творів, уроки вивчення теорії та історії літератури, уроки розвитку мовлення тощо);
- класифікацію уроків літератури за особливостями взаємодії учителя та учнів (уроки-подорожі, уроки-пошуки, театралізовані уроки, відеоуроки, уроки інтеграції різних видів мистецтва, уроки вивчення художнього образу, уроки-лекції, уроки-бесіди тощо);
- основні етапи роботи над художнім твором;
- методика організації читання художнього твору;
- специфіку вивчення епічних, ліричних, ліро-епічних, драматичних творів;
- прийоми опрацювання історико-літературних тем, теоретико-літературних понять;
- форми та методи викладу життєпису, творчості письменника;
- специфіку сучасних методик навчання і викладання, зокрема таких, як: формувальне навчання та оцінювання («Assessment for learning»), соціально-емоційне навчання («Social-Emotional Learning» (SEL), моделі дизайну навчання ADDIE у дистанційній освіті, модель навчання «Перевернутий клас» (Flipped Class), метод змішаного навчання (Blended learning), інструменти штучного інтелекту (ШІ) (Artificial Intelligence) в освітній траєкторії;
- засади новаторського викладання як ціннісні характеристики вчителя літератури нової генерації.

Здобувачі вищої освіти мають вміння:

- репрезентувати актуальні для здобувачів ЗЗСО художні твори (класичні та сучасні), необхідні для духовної та психологічної адаптації людини в сучасному полікультурному суспільстві;
- сформулювати у здобувачів ЗЗСО сталу потребу в діалозі з творами словесного мистецтва, необхідність у власній рефлексії над почуттями й думками, які виникають в семантичному та естетичному полі художнього тексту;
- навчити здобувачів ЗЗСО естетично сприймати літературні твори, виявляти їх художню своєрідність, розглядати в контексті розвитку загальнолюдської культури та національних культур різних країн і народів;
- розширити особистісний культурно-естетичний тезаурус здобувачів ЗЗСО на основі набутих знань про художню літературу світу, практичних умінь і навичок сприймання, аналізу, інтерпретації, дослідження художніх творів українських і зарубіжних письменників від давнини до сучасності, а також у процесі творчого діалогу із художніми текстами і відповідними медіатекстами;
- скласти календарний, тематичний, поурочний плани;
- спланувати й проаналізувати різні за типологією уроки літератури у відповідності з найновішими досягненнями методичної науки;
- доцільно обирати форми, методи і прийоми організації викладання відповідно до теми, мети навчального матеріалу;

- здійснювати аналіз художнього твору різними шляхами;
- аналізувати художні твори з урахуванням родової та жанрової специфіки текстів;
- працювати з теоретико-літературними поняттями;
- працювати над удосконаленням усного та писемного мовлення добувачів ЗЗСО;
- застосовувати в освітній траєкторії сучасні методики навчання і викладання: формувальне навчання та оцінювання («Assessment for learning»), соціально-емоційне навчання («Social-Emotional Learning» (SEL), моделі дизайну навчання ADDIE у дистанційній освіті, модель навчання «Перевернутий клас» (Flipped Class), метод змішаного навчання (Blended learning), інструменти штучного інтелекту (ШІ) (Artificial Intelligence);
- вільно володіти навичками застосування цифрових технологій на уроках літератури.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти **компетентностей** і **програмних результатів** навчання відповідно до освітньої програми, а саме:

загальні компетентності:

- здатність до генерування нових ідей (креативність), виявлення та розв’язання проблем, ініціативності та підприємливості;
- здатність до міжособистісної взаємодії, ефективної комунікативної діяльності, роботи в команді та автономно;
- здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями, застосовувати знання в практичних ситуаціях, здатність до адаптації та дії в новій ситуації ;
- здатність застосовувати інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній і науковій діяльності;
- здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним;
- здатність розробляти та презентувати освітні проєкти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети;
- здатність діяти на основі етичних принципів та норм, мультикультурності, недискримінаційного підходу в освіті;
- здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Фахові компетентності:

- вільне володіння категоріально-понятійним інструментарієм у галузі філологічної, методичної науки для використання у професійній діяльності;
- здатність використовувати досягнення сучасної науки в практиці навчання літератури в закладах освіти; критично осмислювати й доцільно застосовувати сучасні інтерактивні методики й освітні технології навчання літератури; створювати навчально-методичне забезпечення з

- урахуванням вітчизняного та зарубіжного досвіду задля якісної організації освітнього процесу в профільних класах старшої школи;
- володіння основами планування, цілепокладання, об'єктивного контролю та моніторингу успішності процесу навчання здобувачів ЗЗСО старшої школи із пошуком ефективних шляхів їх мотивації до саморозвитку, самовизначення, зацікавленості та усвідомленого ставлення до навчання;
  - уміння організовувати освітній процес як педагогічну взаємодію, спрямовану на розвиток учнів або студентів; здатність до ефективної та компетентної участі в різних формах навчально-педагогічної комунікації.

Результати навчання:

- уміти планувати освітній процес, прогнозувати його основні показники на основі сучасних теоретичних та методичних знань у галузі педагогіки;
- ефективно використовувати базові знання про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасної педагогічної науки та літературознавства;
- моделювати інноваційне освітнє середовище та конструювати зміст, форми, методи та засоби навчання літератури в закладах освіти, використовуючи здоров'язберезувальні методики і технології та на основі екологічної свідомості.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №1.

КЛЮЧОВІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ ЛІТЕРАТУРИ У ПРОФІЛЬНИХ КЛАСАХ ЗЗСО

Тема 1. Специфіка навчального предмета літератури, програми профільного рівнів з літератури (українська, зарубіжної) для 10-11 кл. в умовах реформування середньої освіти

Зміст та структура шкільного курсу літератури в умовах реформування середньої освіти. Концептуальні засади реформування загальної середньої освіти в Україні. Ключові компетентності нової української школи.

Аналіз навчальних програм з літератури (українська, зарубіжна) для ЗЗСО: мета й завдання вивчення літератури в системі середньої освіти курсу літератури; принципи побудови навчальної програми профільного рівня з літератури (українська, зарубіжної) для 10-11 кл. (хронологічний, жанрово-родовий, концентричний, проєктивний); принципів збіги та розбіжності, що відіграють роль у реалізації ціннісних орієнтирів, ключових компетентностей та наскрізних умінь здобувачів ЗЗСО.

Тема 2. Сучасний урок літератури в новій українській школі. Типології уроків літератури

Урок як основна форма організації освітньої діяльності здобувачів ЗЗСО. Вимоги до сучасного уроку літератури в профільних класах. Специфіка навчального предмета літератури, поєднання в ньому науки і мистецтва слова. Структура уроку літератури. Різноманітні підходи до класифікації уроків літератури, багатоваріативність структури уроків літератури. Класифікація за: дидактичною метою; метою організації пізнавальної діяльності; основними етапами навчального процесу; методами навчання; за способами організації навчальної діяльності здобувачів ЗЗСО.

Планування й моделювання уроків літератури. Урок творчого читання. Урок текстуального вивчення літературного твору. Урок компаративного аналізу. Урок культурологічного аналізу. «Нестандартні» уроки. Урок позакласного читання. Типи уроків розвитку мовлення. Методика проведення підсумкових уроків.

Урок-лекція з літератури: типи і різновиди.

Урок-семінар з літератури: типи уроку-семінару (випереджувальний, навчальний, підсумковий).

Учнівська конференція як різновид міжпредметного семінару: мета, типологія (теоретико-літературна, читацька), різновиди: оглядова, підсумкова, проблемна, тематична, віртуально-дистанційна, відеоконференція тощо.

Лабораторне заняття. Різновиди: з художнім текстом, з літературно-критичною статтею, підручником, з літературно-мистецькими документами (архівні та мемуарні джерела). *Практичне заняття.* Різновиди: тематичне, інтегроване, практикуми. *Урок-колоквиум й урок-залік:* функції, варіанти проведення різновиди.

Методика проведення *літературної дискусії (диспуту)* як фактору розвитку творчого мислення учнів. Укладання пам'яток «Як правильно сперечатися», «Дванадцять способів схилити людей до своєї точки зору».

Тема 3. Методи, форми, прийоми вивчення літератури в умовах реалізації ключових компетентностей та наскрізних умінь нової української школи

Поглиблення уявлень про методи і прийоми навчання. Різноманітність класифікацій методів навчання літератури. Взаємодія наукових і навчальних методів літературної освіти. *Евристичний та дослідницький методи*, їхня сутність, призначення, види навчальної діяльності, спільне та відмінне. Приклади творчого застосування евристичного / дослідницького методу. *Репродуктивний метод*. Прийоми реалізації і види навчальної діяльності здобувачів ЗЗСО. Специфіка форм навчання. Приклади творчого застосування методу. *Проблемний метод*, прийоми та форми реалізації.

Комбінування методів і прийомів навчання на уроках літератури. Приклади творчого застосування.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №2. КРЕАТИВНИЙ УЧИТЕЛЬ І СУЧАСНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

Тема 4. Мистецтво викладання як ціннісна характеристика вчителя літератури нової генерації

Умотивований учитель. Учитель — агент змін. Процес і зміст підготовки вчителя. Портрет творчого вчителя літератури. Вимоги до фахової підготовки вчителя.

Методична творчість учителя-словесника. Наукова та практична творчість учителя. Джерела методичної творчості вчителя зарубіжної літератури. Послідовність розгортання творчого методичного пошуку. Класифікація рівнів методичної творчості вчителя: репродуктивний, репродуктивно-творчий, творчо-репродуктивний, творчий. Структура методичної творчості: діяльнісний та особистісний компоненти. Формати педагогічної творчості.

Жанри педагогічної літератури.

Тема 5. Сучасні методики навчання та викладання у загальноєвропейському освітньому просторі

Специфіка сучасних методик навчання і викладання: формувальне навчання та оцінювання («Assessment for learning»), соціально-емоційне навчання («Social-Emotional Learning» (SEL), моделі дизайну навчання ADDIE у дистанційній освіті, модель навчання «Перевернутий клас» (Flipped Class), метод змішаного навчання (Blended learning).

Дистанційне навчання в школі не виклик, а простір можливостей. Методологія дистанційного навчання. Критерії вибору засобів організації дистанційного навчання: відповідність поставленим методичним цілям, універсальність цих інструментів, зрозумілість інтерфейсу як для учителя, так і

для учнів. Перевага україномовних ресурсів або таких, що мають інтуїтивно зрозумілий інтерфейс. Врахування можливих потреб учнів та засади універсальної доступності програмних засобів.

Тема 6. Цифрові технології навчання і викладання. Цифрові компетентності

Розмаїття мультимедійної освіти.

Приклади цифрових сервісів онлайн-дошок: <https://jamboard.google.com/> та <https://miro.com/app/>.

Інтерактивні сервіси миттєвого опитування: <https://kahoot.com/> , <https://www.mentimeter.com/> , <https://www.poll Everywhere.com/>.

Цифрова творчість учнів. Об'єкти цифрової творчості учнів: карти понять (<https://www.mindmeister.com/>); комікси (<https://www.storyboardthat.com/>); блоги (<https://www.blogger.com/>); програми (<https://scratch.mit.edu/>); інфографіка (<https://www.canva.com/>); анотовані зображення (<https://www.thinglink.com/>); флеш-картки, власні тести тощо.

Використання Е-ресурсів в умовах змішаного навчання: мета, особливості, перспективи. Приклади творчого застосування Е-ресурсів.

Основні форми онлайн-комунікації. поширені веб-ресурси для дистанційного навчання: платформа moodle (<https://moodle.org/>), платформа google classroom (<https://classroom.google.com>), zoom (zoom.us/download), classdojo (<https://www.classdojo.com/uk-ua/signup/>), classtime (<https://www.classtime.com/uk/>), learningapps.org (learningapps.org).

Створення комунікативного простору. Типи взаємодій з різними цілями: оперативне інформування; повідомлення нового матеріалу; уточнювальні запитання; коментарі до виконаних робіт тощо.

Інструменти штучного інтелекту (ШІ) (Artificial Intelligence) в освітній траєкторії.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		с	лаб.	с.р.	інд.з.	л		с	лаб.	с.р.	інд.з.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
КЛЮЧОВІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ ЛІТЕРАТУРИ У ПРОФІЛЬНИХ КЛАСАХ ЗСО												

Тема 1. Специфіка навчального предмета літератури, програми профільного рівнів з літератури (українська, зарубіжної) для 10-11 кл. в умовах реформування середньої освіти	15	2	2	2	9								
Тема 2. Сучасний урок літератури в новій українській школі. Типології уроків літератури	15	2	2	2	9								
Тема 3. Методи, форми, прийоми вивчення літератури в умовах реалізації ключових компетентностей та наскрізних умінь нової української школи	15	2	2	2	9								
Разом за змістовим модулем 1	45	6	6	6	27								
Змістовий модуль 2 КРЕАТИВНИЙ УЧИТЕЛЬ І СУЧАСНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ													
Тема 4. Мистецтво викладання як ціннісна характеристика вчителя літератури нової генерації	15	2	2	2	9								
Тема 5. Сучасні методики навчання та викладання у загальноєвропейському освітньому просторі	15	2	2	2	9								
Тема 6. Цифрові технології навчання і викладання. Цифрові компетентності	15	2	2	2	9								
Разом за змістовим модулем 2	45	6	6	6	27								
Усього годин	90	12	12	12	54								

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Мистецтво викладання як ціннісна характеристика вчителя літератури нової генерації	2
2.	Сучасні методики навчання та викладання у загальноєвропейському освітньому просторі: формувальне навчання та оцінювання («Assessment for learning»)	2
3.	Сучасні методики навчання та викладання у загальноєвропейському освітньому просторі: модель навчання «Перевернутий клас» (Flipped Class), метод змішаного навчання (Blended learning), інструменти штучного інтелекту (ШІ) (Artificial Intelligence) в освітній траєкторії	2
4.	Сучасні методики навчання та викладання у загальноєвропейському освітньому просторі: соціально-емоційне навчання («Social-Emotional Learning» (SEL), моделі дизайну навчання ADDIE у дистанційній освіті)	2
5.	Медіаінструментарій сучасного заняття літератури в профільних класах, специфіка використання вчителем та здобувачами ЗЗСО	4
Разом:		12

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Сучасний урок літератури в ЗЗСО. Типології уроків літератури в сучасній школі	4
2.	Методи, форми, прийоми вивчення літератури в умовах реалізації ключових компетентностей та наскрізних умінь нової української школи	2
3.	Цифрові технології навчання і викладання. Цифрові компетентності	4
4.	Дистанційне навчання в школі не виклик, а простір можливостей. Методологія дистанційного навчання	2
Разом:		12

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Сучасний урок літератури в ЗЗСО. Типології уроків літератури в сучасній школі	6
2.	Методи, форми, прийоми вивчення літератури в умовах реалізації ключових компетентностей та наскрізних умінь нової української школи	6
3.	Цифрові технології навчання і викладання. Цифрові компетентності	6
4.	Дистанційне навчання в школі не виклик, а простір	6

	можливостей. Методологія дистанційного навчання	
5.	Мистецтво викладання як ціннісна характеристика вчителя літератури нової генерації	6
6.	Сучасні методики навчання та викладання у загальноєвропейському освітньому просторі: формувальне навчання та оцінювання («Assessment for learning»)	6
7.	Сучасні методики навчання та викладання у загальноєвропейському освітньому просторі: модель навчання «Перевернутий клас» (Flipped Class), метод змішаного навчання (Blended learning), інструменти штучного інтелекту (ШІ) (Artificial Intelligence) в освітній траєкторії	6
8.	Сучасні методики навчання та викладання у загальноєвропейському освітньому просторі: соціально-емоційне навчання («Social-Emotional Learning» (SEL), моделі дизайну навчання ADDIE у дистанційній освіті)	6
9.	Медіаінструментарій сучасного заняття літератури в профільних класах, специфіка використання вчителем та здобувачами ЗЗСО	6
	Разом:	54

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

МН1 – словесний метод (лекція, бесіда, пояснення, доповідь, диспут, тощо);

МН2 – практичний метод (лабораторні заняття);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування);

МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані);

МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань);

МН7 – творчий проєкт із застосуванням цифрових технологій.

10. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

МО1 – усне або письмове опитування

МО2 – колоквиум,

МО3 – тестування;

МО4 – групові проєкти;

МО5 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

МО6 – диференційний залік.

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ЗНАНЬ І УМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ

100 («відмінно»): здобувач глибоко володіє матеріалом: обізнаний із шляхами розвитку методики як науки; визначає ключові проблеми методики викладання літератури, її традиції і новаторство; володіє уміннями й навичками аналізу навчального заняття, самостійно визначає оптимальні та ефективні методичні прийоми, види роботи на заняттях під час викладання; володіє методикою вивчення навчальних текстів різних видів і жанрів; вільно орієнтується в сучасних технологіях викладання, визначає переваги й недоліки класичної та інноваційної методичної системи, критично й креативно підходить до їх застосування на занятті.

90-95 («відмінно»): здобувач у повній мірі володіє матеріалом: визначає ключові проблеми методики викладання, її традиції і новаторство; володіє уміннями й навичками аналізу заняття, самостійно визначає ефективні методичні прийоми, види роботи на заняттях; володіє методикою вивчення текстів різних видів і жанрів; вільно орієнтується в сучасних технологіях викладання.

82-89 («добре»): здобувач добре володіє матеріалом: обізнаний з уміннями й навичками аналізу уроку; самостійно визначає ефективні методичні прийоми, види роботи на заняттях; володіє методикою вивчення навчальних текстів різних видів і жанрів; ознайомлений із сучасними технологіями викладання.

75-81 («добре»): здобувач достатньо володіє матеріалом: обізнаний з методикою вивчення навчальних текстів різних видів і жанрів; самостійно визначає прийоми, форми й види робіт на заняттях.

74-67 («задовільно»): здобувач задовільно володіє матеріалом: ознайомлений з окремими методами, формами й прийоми для роботи на лекційних, семінарських і лабораторних заняттях; допускає помилки під час планування та організації навчального процесу під час викладання; володіє методикою вивчення тільки окремих жанрів навчального тексту; не орієнтується в сучасних технологіях викладання.

66-60 («задовільно»): здобувач задовільно володіє матеріалом: допускає помилки під час визначення мети навчальних занять за специфікою предмета, за особливостями взаємодії учитель та учень; не розрізняє методи й прийоми для роботи на заняттях різного типу; не орієнтується в сучасних технологіях викладання.

55 і менше («незадовільно»): здобувач незадовільно володіє матеріалом: не розрізняє типи програм у закладах вищої освіти; не орієнтується в методичних прийомах, особливостях застосування видів роботи в процесі викладання літератури; не володіє навичками організації і проведення уроків різних типів; допускає методичні помилки під час організації вивчення окремих жанрів навчального тексту; не орієнтується в сучасних технологіях.

0 балів («незадовільно») ставиться тоді, якщо здобувач відмовляється відповідати на питання білета.

Шкала оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
	екзамен	залік		
90-100	відмінно	зараховано	A	відмінне виконання лише з незначною (мінімальною 1-2) кількістю помилок
82-89	добре		B	вище середнього рівня з кількома помилками
75-81			C	вище середнього рівня з кількома помилками
67-74			задовільно	D
60-66	E			виконання задовольняє мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	не зараховано	FX	з можливістю повторного складання
1-34	но		F	з обов'язковим повторним курсом

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Вивчення курсу завершується складанням диференційного заліку.

Загальна оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за контрольні точки (60%) та контрольні роботи змістових модулів (40%), набраних упродовж навчального семестру.

Кількість КТ – 3 (коефіцієнт – 0,2)

Кількість КРЗМ – 2 (коефіцієнт – 0,2)

Поточний контроль та самостійна робота					
Змістовий модуль № 1			Змістовий модуль № 2		Сума балів
КТ 1	КТ 2	КТ 3	КРЗМ 1	КРЗМ 2	100
(Семінари 1-2)	(Семінари 3-4)	(Семінари 5-6)	(Лабораторні 1-3)	(Лабораторні 4-6)	
20	20	20	20	20	

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

«Методика викладання української літератури (профільний рівень)» забезпечується робочою програмою навчальної дисципліни, силабусом, електронними конспектами лекцій, планами семінарських і лабораторних занять, презентаціями, навчальними тестовими завданнями, основними електронними підручниками та посібниками, науковими публікаціями (в тому числі й розробника цієї програми).

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Аналітичний огляд «Можливості для реалізації соціально-емоційного навчання в рамках реформи «Нова українська школа» (Feasibility Study on Opportunities for SEL within New Ukrainian School Reform) / Гриневич Л., Дрожжина Т., Глоба О. та інші; за заг. ред. Л. Гриневич, С. Калашнікової. Київ, «Видавнича група «Шкільний світ», 2021. 312 с. https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2021/08/ILID_FS-on-SEL_final.pdf
2. Куцевол О. М. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія): монографія. К.: Освіта України, 2011. 464с.
3. Микитюк В. Практикум з методики викладання літератури: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 186 с.
4. Поліщук Л. Б. Практикум з методики навчання світової літератури : навчально-методичний посібник. Умань : ВПЦ «Візаві», 2020. 139 с.
5. Ситченко А. Л., Шуляр В. І., Гладишев В. В. Методика викладання літератури: Термінологічний словник. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. 132с.
6. Скляр І. О. «Новий читач» і «нові моделі (про)читання» в умовах застосування мультимодальних технологій у закладах вищої освіти» // Information and innovation technologies in education. Katowice, 2018. P. 414–428.
7. Токмань Г. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція. К.: Міленіум, 2002. 318с.
8. Штейнбук Ф. М. Методика викладання зарубіжної літератури у школі: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2007. 316с.

Допоміжна література

9. Безруких М. Труднощі навчання в школі // *Психолог*. 2006. № 45. С. 6–10.
10. Бондар К. Компаративістика потрібна сучасній школі // *Всесвітня література в сучасній школі*. 2012. № 4. С. 2–4.
11. Борова Т. А. Самокорекція процесу засвоєння знань учнями основної школи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 „Загальна педагогіка та історія педагогіки”. К., 2001. 20 с.
12. Васюта С. Схема-алгоритм як ефективний засіб аналізу художнього твору // *Українська література в загальноосвітній школі*. 2004. № 10. С. 10–14.
13. Волощук Є. В. «Час збирати каміння»: про оновлення концепції та шляхи подальшого розвитку предмету «Зарубіжна література» // *Всесвітня література в серед. навч. закл. України*. 2005. № 2. С. 12–17.
14. Галай О. Порівняльна характеристика образів Гобсека та Герасима Калитки за повістю О. де Бальзака «Гобсек» і п'єсою І. Карпенка-Карого

- «Сто тисяч» // Всесвітня література в сучасній школі. 2012. №5. С. 32–36.
15. Гетьманенко І. Ефективність порівняльної методики на уроках світової літератури // *Всесвітня література в сучасній школі*. 2012. № 4. С. 2–3.
16. Гладишев В. В. Принцип контекстного вивчення художнього твору та його реалізація у процесі викладання зарубіжної літератури // *Всесвітня література та культура в серед. навч. закл. України*. 2001. № 5. С. 12–14.
17. Горідько Ю. Д. Чи можливий філологічний аналіз на уроках зарубіжної літератури? // *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2000. №5. С. 12–15.
18. Градовський А. В. Компаративний аналіз у системі шкільного курсу літератури: методологія та методика : монографія. Черкаси: Брама, 2003. 292 с.
19. Градовський А. Формування в майбутніх учителів літератури науково-методичних засад порівняльної інтерпретації твору // *Філологічні науки*. 2010. № 6. С. 127–132.
20. Демчук О. Картки-блоки як один із видів проблемно-пошукової роботи // *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2001. № 1. С. 108–114.
21. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. К. : Академвидав, 2004. 352 с.
22. Жост Ф. Порівняльне літературознавство як філософія літератури. Нариси з порівняльного літературознавства // *Слово і час*. 2007. № 5. С. 30–44.
23. Ісаєва О. О. Виразне читання: Методичні поради щодо його проведення та оцінювання // *Всесвітня література та культура в сер. навч. закл. України*. 2001. № 4. С. 18.
24. Ісаєва О. О. Теорія і технологія розвитку читацької діяльності старшокласників у процесі вивчення зарубіжної літератури : монографія. К: Видавництво НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2003. 380 с.
25. Кірієнко Т. С. Застосування елементів компаративного аналізу текстів на уроках літератури // *Таврійський вісник освіти*. 2011. №4. С. 127–132.
26. Клименко Ж. Формування компаративістської компетентності учнів у процесі вивчення світової літератури // *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2011. № 6. С. 12–16.
27. Ковальчук С. Як „літературний помічник” допомагає виховувати вдумливого читача. З досвіду співпраці вчителів української та зарубіжної літератур // *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2008. № 6. С. 48–51.
28. Ковбасенко Ю. І. Мистецтво аналізу й інтерпретація художнього тексту // *Всесвітня література та культура в серед. навч. закл. України*. 2003. № 7. С. 44.
29. Куцевол О. М. Методи навчання на уроках зарубіжної літератури в середніх класах // *Всесвітня література та культура в серед. навч. закл. України*. 2001. № 12. С. 2–11.

30. Лихохід В. Методика викладання світової літератури із застосуванням елементів компаративістики // *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2011. № 9. С. 26–33.
31. Лісовський А. Морфологія художності твору і вивчення літератури в школі. Житомир : Полісся, 2004. 130 с.
32. Літературна студія в школі. Тернопіль : Мандрівець, 2008. 352 с.
33. Лобода О. Компаративістика як шлях формування читацької особистості // *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2008. № 11–12. С. 24–25.
34. Мацевко-Бекерська Л. Компаративістика? Так! Але не як випадкові фрагменти, а як чітка схема аналізу твору // *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2000. №11. С. 6–10.
35. Мірошніченко Л. Ф., Ніколенко О. М., Маранцман В. Г. "Слідом за автором", пообразний, проблемно-тематичний шляхи аналізів // *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2004. №6. С.24–29.
36. Моклиця М. В. Методи аналізу художнього тексту в сучасному літературознавстві // *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2004. №6. С. 10–11.
37. Мурзо Т. Уроки компаративного аналізу – вимога часу // *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2011. № 6. С. 5–11.
38. Наливайко Д. Сучасна літературна компаративістика у Франції // *Слово і час*. 2009. № 11. С. 4–20.
39. Ненько І. Я. Не відкидати роботу з художнім перекладом, а вчитись специфіці її проведення // *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2002. №4. С. 3–4.
40. Ніколенко О. Компаративний підхід у вивченні світової літератури у старших класах загальноосвітньої школи // *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2011. № 6. С. 16–23.
41. Ніколенко О. М. Загальне поняття про жанр // *Всесвітня література та культура в серед. навч. закл. України*. 2005. № 2. С. 18–21.
42. Особистісно-орієнтовне навчання. Що про нього треба знати? Пам'ятка вчителю // *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2000. №5. С. 10–13.
43. Півнюк Н. Урок літератури: педагогіка чи мистецтво? «Вчити літературою» чи «Вчити літературу»? Роздуми з приводу методології викладання предмету // *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2000. №5. С. 7–11.
44. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок: інтерактивні навчальні технології: науково-методичний посібник. К.: А.С.К., 2004. 192с.
45. Сиротенко Г. О. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання Г. Сиротенко. Х.: Основа, 2003. 80с.
46. Ситченко А. До питання про специфіку осягнення мистецтва слова // *Зарубіжна література в школах України*. 2005. №10. С. 22–25.
47. Ситченко А. Л. Методичні умови розвитку в учнів умінь літературного аналізу // *Зарубіжна література в навчальних закладах*. 2006. №4. С. 5–7.

48. Ситченко А. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу : монографія. Київ: Ленвіт, 2004. 304с.
49. Скляр І. О. Криза читання та розвиток критичного мислення в освітньому середовищі ЗВО // *Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції (21 червня 2023 року) / оргком. Н. М. Черненко, О. М. Соловейчук. Одеса : Університет Ушинського, 2023. С. 68-70.*
50. Скляр І. О. Програма психографічного дослідження феномену творчої природи особистості й творчого процесу // *Східнослов'янська філологія: зб. наук. пр. / Горлівський інститут іноземних мов; Донбаський державний педагогічний університет. Редкол.: С. А. Комаров та ін. Вип. 31. Бахмут: ГІМ ДВНЗ «ДДПУ», 2019. 147 с. С.111-117.*
51. Солошко Н. І. Методика критичного мислення як інструмент самостійного опанування навчального матеріалу // *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2005. №2. С. 21.*
52. Софій Н., Кузьменко В. Про сто і один метод активного навчання. Київ : Крок за кроком, 2004. 128 с.
53. Султанов Ю. І. Методична концепція викладання зарубіжної літератури // *Зарубіжна література. 2000. № 2. С.2–6.*
54. Султанов Ю. І. У пошуках засад, адекватних шкільному курсу світової літератури: Теоретичний аналіз сучасного методологічного доробку // *Всесвітня література в серед. навч. закл. України. 2001. № 5. С. 7–41.*
55. Тимченко С. Асоціативний підтекст роману М. Булгакова «Мастер и Маргарита»: Компаративно-культурологічний аналіз // *Всесвітня література в сучасній школі. 2012. № 4. С. 30–32.*
56. Ткаченко А. О. Філологічний аналіз і синтез твору // *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2004. №7. С. 53–58.*
57. Токмань Г. Шкільний аналіз художнього твору // *Дивослово. 2001. №10. С. 22–26.*
58. Урок зарубіжної літератури: проблеми, досвід, перспективи // *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2000. №12. С. 2–13.*
59. Уроки компаративного аналізу – вимога часу // *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2011. № 6. С. 5–11.*
60. Форсюк В. Компаративна методика уроків для учнів різновікового складу // *Всесвітня література в сучасній школі. 2012. № 4. С.3–5.*
61. Хроменко І. Компаративний аналіз художнього твору // *Зарубіжна література в школах України. 2013. № 1. С. 8–15.*
62. Чередник Л. А. У пошуках істини (Метод компаративного аналізу при вивченні зарубіжної літератури) // *Всесвітня література та культура в серед. навч. закл. України. 2001. № 7. С. 21–22.*
63. Шалагінов Б. Літературна компаративістика в школі: можливості й труднощі // *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2011. № 6. С. 2–5 .*
64. Шмеллінг М. Літературне порівняння чи порівняння культур? // *Всесвіт. 2011. № 1–2. С. 202–209.*

65. Ялтанець Т. Л. Методичні прийоми на уроках зарубіжної літератури // *Всесвітня література та культура в серед. навч. закл. України*. 2003. №4. С. 5–6.

Інформаційні ресурси

66. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
67. Концептуальні засади реформування загальної середньої освіти в Україні. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
68. Методичні рекомендації МОН України для закладів загальної середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/metodichni-rekomendaciyi>
69. Освітні програми з предметів. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>